

ALTIN BEYİNLİ ADAM MASALI *

Eğlenceli hikâyeler isteyen hanıma

Mektubunuzu okurken, madam, vicdan azabı duyar gibi oldum. Hikâyelerimin hep böyle kasvetli şeyler olmasından kendi kendime kızdım. Artık bugün size neşeli, hem de çılgınca neşeli bir masal anlatmayı aklıma koydum. Öyle ya canım, ne diye kederli olacaktım! Paris'in sislerinden bin fersah uzakta, misket şarabıyla dümbekler diyarında, günlük güneşlik bir tepenin üzerinde yaşıyorum. Değirmenimin etrafında güneşle musikiden başka bir şey yok. İskete kuşlarından orkestralarım, suçulluklarından bandolarım var. Sabah oldu mu, kurli kuşları «kurli kurli!» diye öterler, öğleyin, sıra ağustos böceklerindedir. Sonra, fifre çalan çobanlar mı istersiniz, yoksa bağlardan kahkahaları gelen esmer güzelleri mi?... Doğrusu burası, kara düşüncelere dalınacak yer değil. Hanımlara asıl tozpembe şiirler ile sepet sepet muhabbet hikâyeleri göndermeliydim.

Ama olmuyor! Hâlâ Paris'den kurtulamadım. Her gün, çamlarımın arasında bulunduğum zamanlar bile. Paris'in dert çirkefinden kendimi koruyamıyorum. Hattâ şu satırları yazdığım anda bile, zavallı Charles Barbara'nın sefalet içinde öldüğünü haber aldım. Bütün değirmen, matem içinde... Kurli kuşlarıyla ağustos böceklerine Allahısmarladık!... Neşeli şeyler düşünecek halim yok... İşte, madam, bu sebeple, size yazmayı tasarladığım o güzelim muhabbet hikâyesi yerine, yine acıklı bir masal göndereceğim.

*

* *

Bir varmış, bir yokmuş, altın beyinli bir adam varmış. Evet, öyle madam, hem de som altından bir beyin. Dünyaya geldiği zaman başı o kadar ağır, kafatası o kadar kocamanmış ki, hekimler, bu çocuk yaşamaz, demişler.

Demişler ama çocuk yaşamış, güneşte boy atan güzel bir zeytin fidanı gibi gelişmiş. Yalnız kocaman kafası, hep ağır basarmış. Yürürken sağa sola tos vurması, pek acınacak şeymiş... Sık sık düşmüş de. Bir gün sahanlıktan yuvarlanmış ve alnı

---

* Alphonse Daudet, *Değirmenimden Mektuplar*, Çev: Sabri Esat Siyavuşgil, MEB yay., İstanbul 1989, s. 121-126.

mermer bir basamağa çarpınca, kafatası, bir maden külçesi gibi, tınnn! etmiş, öldü sanmışlar. Ama çocuğu yerden kaldırdıkları zaman, kumral saçlarında donmuş iki üç altın damlasiyle hafif bir yaradan başka bir şey bulamamışlar. İşte anasiyle babası, oğullarının altından bir beyni olduğunu böylece anlamışlar.

Mesele o kadar gizli tutulmuş ki, zavallı çocuk bile işin farkına varamamış; vakit vakit, komşu çocuklariyle kapı önünde oynamasına neden izin verilmediğini sorarmış; annesi de ona:

— Sonra seni çalarlar, elmasım! diye cevap verirmiş.

Çocukcağız, çalınmaktan pek korkarmış, hiç ağzını açmadan, yalnız başına oynamaya gidermiş, bir odadan öbür odaya, tıpış tıpış, dolaşır dururmuş...

Ancak on sekizine basınca anası babası, kendisine kaderin bahşettiği o harikulâde nimeti anlatmışlar; bu yaşa kadar besleyip büyütmelerine karşılık, altınından birazcık istemişler. Çocuk hiç tereddüt etmemiş, hemen o anda, nasıl, neyle, bu masalda yok, beyninden ceviz büyüklüğünde bir altın külçesi kopararak, böbürlene böbürlene, annesinin ayakları altına atıvermiş... Sonra, kafasında taşıdığı bu zenginlikten gözü kamaşmış, bin bir arzu ile deliye dönmüş, kendi kudretinden mest, baba evinden ayrılmış ve diyar diyar dolaşarak hazinesini israfa başlamış.

*

* *

Hadsiz hesapsız altın harcayarak sürdüğü şahane hayata bakılırsa, beyni bitip tükenmeyecek gibi gelirmiş... Ama beyin tükenmekteymiş, beyin tükendikçe de gözlerinin ferî sönmekte, yanakları çukur çukur olmaktadır. Nihayet günün birinde, çılgın bir hovardalığın sabahında, zavallı genç, ziyafetin döküntüleri ve sararıp solan avizeler arasında yapayalnız kalınca, altın külçesinde açtığı kocaman gediği görüp ürkmüş, artık uslu oturmak zamanının geldiğini anlamış. O andan itibaren, yeni bir hayata başlamış. Altın beyinli adam, artık dokunmak istemediği bu uğursuz zenginliği unutmaya çalışarak, şeytana uymaktan korkan bir hasis gibi vesveseli, yapayalnız, bir köşeye çekilip yaşamış... Ne çare ki, sırrını öğrenmiş olan bir dostu, inzivasında da peşini bırakmamış.

Bir gece, zavallı adam, müthiş bir baş ağrısıyla sırıyarak uyanmış, şaşkın şaşkın doğrulmuş ve ay ışığında, arkadaşını, paltosunun altında bir şeyler gizleyerek kaçarken görmüş...

Demek beyninden bir parça daha çalmışlar!..

Bundan bir müddet sonra altın beyinli adam âşık olmuş ve bu sefer

büsbütün hâpı yutmuş... Bütün kalbiyle sarışın bir kadıncağzı sevmiş, o da onu seviyormuş ama, süsü püsü, beyaz tüylü şapkaları, o güzelim püsküllü potinleri daha çok severmiş.

Bu yarı bebek, yarı kuş, miniminnacık hatunun ellerinde altının eriyip gitmesi bir zevkmiş. Türlü türlü hevesleri varmış, adam da hiçbir zaman «Olmaz!» diyemezmiş; hattâ kendisini üzmemek için, sonuna kadar zenginliğinin o hazin sırrını gizlemiş.

Kadın ona:

— Biz çok zenginiz, değil mi? diye sorunca, zavallı adam:

— Elbette çok zenginiz! dermiş. Sonra da, kafasını masum masum kemiren bu minimini devlet kuşuna sevgiyle gülümsermiş. Ama bazan korkar, hasis davranmak istermiş. Fakat tam o sırada kadıncağzı, kırıtta kırıtta kendisine yaklaşır ve:

— Kocacığım, dermiş, bu kadar zenginsin, bana pahalı bir şeyler alsana!...

Adam da ona pahalı bir şeyler almış.

Bu, böyle iki sene sürmüş, nihayet bir sabah kadıncağzı, sebebi bilinmeden, kuş gibi ölüp gidivermiş... Hazine de suyunu çekmek üzereymiş.. Zavallı adam, ne kalmışsa onunla sevgili karısına mükemmel bir cenaze merasimi tertip etmiş. Çanlar çalınmış, cenaze arabası siyahlara bürünmüş, atlar süslenmiş, kara kadifelere göz yaşı gibi gümüşten süsler asılmış. Adamcağzı, ne yapıldıysa az görmüş. Altına artık kim bakar ki! Kiliseye vermiş, cenazeyi götürünlere vermiş, çelenk satanlara vermiş; hiç pazarlık etmeden, her isteyene vermiş... Öyle ki, mezarlıktan dönüşte, bu harikulâde beyin hemen hemen boşalmış, ancak kafatasının dibinde birkaç zerre altın kalmış.

Kendisini, sarhoş gibi ellerini uzatarak, yalpa vura vura, sokaklarda dolaşır görmüşler. Akşam olup da mağaza vitrinleri aydınlanınca, top top kumaşlarla türlü türlü süslerin ışıklar içinde pırıl pırıl yandığı bir camekânın önünde durmuş. Kenarlarında kuğu tüyleri bulunan mavi satenden bir çift zenne ayakkabısına hayran hayran bakakalmış. Kendi kendine «Bunlar, bizimkinin hoşuna gider!» diyerek gülümsemiş. Karıcığının öldüğünü unutarak, ayakkaplarını satın almak için mağazaya dalmış.

Satıcı kadın, dükkânının arka tarafındayken, müthiş bir çığlık duymuş ve hemen koşmuş. Bir de ne görsün? Bir adam, ayakta, tezgâha dayanmış, ıstırap içinde, alıklaşmış bir tavırla kendisine bakıyor. Bir eliyle kuğu tüylü mavi

ayakkaplarını yakalamış, kan içinde olan öbür eliyle de, tırnaklarının ucuna yapışmış birkaç altın zerresini uzatıp duruyor.

İşte, madam, altın beyinli adam masalı.

*

* *

Peri masallarına benzemesine rağmen bu masal, başından sonuna kadar hakikattir... Bu dünyada beyinlerini harcıyarak yaşamaya mahkûm, öyle zavallılar vardır ki, en küçük ihtiyaçlarını bile, özlerinin ve iliklerinin o halis altınıyla öderler. Bu, onların günlük ıstırabıdır. Sonra bir gün, ıstırap çekmekten de usanınca...

Alphonse Daudet

Değirmenimden Mektuplar

<http://www.ege-edebiyat.org>